

Man kunne vælge at vente på regeringen, der utallige gange – i alt fald i retorikken – har tordnet frem med, at rigsfællesskabet består af tre ligestillede dele, og at den dertil havde i sinde at udvikle forholdene i positiv retning, men da regeringen først sidder lagtingsbeslutningerne fra 22. november 2001 overhørig og nu i anden omgang ignorerer de færøske myndigheder på det groveste, skal man næsten være fatalist, hvis man skal tro på nogen tilbagetrækning af loven derfra.

Derfor ligger en normalisering af forholdene imellem landene, i hvert fald hvad denne sag angår, i Folketingets hænder. Derfor vil jeg på det kraftigste anmode samtlige Folketingets partier og medlemmer om at hjælpe regeringen ud af en krisesituation, som den næppe er i stand til at bjærge sig ud af alene.

Folketingets holdninger, der utvivlsomt hælder sig op ad den samarbejdsform, der har været gældende – i hvert fald i de sidste 55 år – bliver nu afgørende for, hvordan fremtiden vil forme sig i forholdet mellem Danmark og Færøerne.

Kl. 18.15

Regeringen står i denne sag i samme situation som Einar Tambeskælver om bord på »Ormen hin Lange«, da strengen i hans bue knækkede, og han råbte ud over krigszonen: »Nu brast Norge af din hånd, min konge og herre.« Nu er det kun jer eller os folkevalgte, der har muligheden for at vinde det tabte ind igen. Apropos kan man sige, at riget nu alene ligger i jeres eller vores hænder.

Den danske regering har begået et klokkeklart lovbrud. Dette kan en lovgivende forsamling ikke sidde overhørig. Der må handles. For Danmarks og for Færøernes skyld og for rigets skyld, hvis det er det, man ønsker!

Hermed sluttede forhandlingen, og forslaget overgik derefter til anden (sidste) behandling.

Afstemning

Formanden:

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Det Politisk-Økonomiske Udvalg. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (*Ophold*). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 136:

Forslag til folketingsbeslutning om etablering af en økonomisk ramme med henblik på finansiering af uddannelses- og oplysningsvirksomhed om holocaust, andre folkedrab og politiske masse mord i sammenhæng med den danske Auschwitzdag.

Af Jann Sjursen (KRF) m.fl.
(Fremsat 3/4 2003).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Undervisningsministeren (Ulla Tørnæs):

Det fremgår af forslaget, at forslagsstillerne fra Kristeligt Folkeparti ønsker at sikre et langsigtet økonomisk grundlag for de aktiviteter, der knytter sig til markeringen af den årlige Auschwitzdag.

Der skal ikke herske tvivl om, at regeringen aktivt støtter intentionerne i forslaget. Regeringen har således ved beslutningen om afholdelsen af en årlig Auschwitzdag sikret, at Danmark lever op til Stockholmerklæringen, hvor staterne opfordres til på passende måde at holde holocaust i erindring.

De seneste års begivenheder, bl.a. i det tidligere Jugoslavien, efterlader ingen tvivl om, at det fortsat er vigtigt at gøre en indsats for at bekæmpe racisme og fremmedhad vendt mod personer af anden race, religion eller politisk overbevisning.

Sidste år ved denne tid traf regeringen beslutning om at gøre den 27. januar til en årlig Auschwitzdag. Den første Auschwitzdag blev gennemført i år, og Udenrigsministeriet koordinerede indsatsen. Undervisningsministeriet står for markeringen af dagen næste år.

Beslutningsforslaget opstiller imidlertid meget faste rammer for indhold og økonomi. Efter regeringens opfattelse kan en alt for fastlåst model for afholdelse af dagen medføre, at indsatsen ikke i tilstrækkeligt omfang kan varieres i form og indhold.

Regeringen kan således ikke støtte, at der på nuværende tidspunkt afsættes en fast årlig bevilling uafhængigt af dagens nærmere indhold og tilrettelæggelse. Initiativer i forbindelse med Auschwitzdagen skal på fleksibel vis kunne følge samfundsudviklingen, så indsatsen bliver

målrettet og varieret, og den forpligtelse har regeringen allerede påtaget sig. Regeringen kan på den baggrund ikke støtte beslutningsforslaget.

Tina Nedergaard (V):

Forslaget lægger op til, at der afsættes engangsbeløb på 2 mio. kr. samt 5 mio. kr. årlig til uddannelse og oplysning om holocaust, andre folkedrab og politiske massemord i sammenhæng med den danske Auschwitzdag.

Regeringen besluttede sidste år at gøre den 27. januar til Auschwitzdag. Dette skete i forlængelse af Stockholmerkæringen fra 2000.

I Venstre er vi enige i betydningen af, at den danske befolkning generelt oplyses om folkedrab, og dagen har således sin berettigelse, når den anvendes til generel oplysning og markering af, at befolkningsgrupper er blevet og bliver forfulgt på grund af etnisk oprindelse, religiøs opfattelse, politisk orientering m.v.

I Venstre finder vi imidlertid, at forslagsstillerne, sikkert til trods for positive intentioner, risikerer at skade det brede sigte med dagen ved fortrinsvis at fastlåse statslige midler til en meget snævert defineret opgave, som særlig knytter sig til massedrabene under Anden Verdenskrig.

Jeg vil også tillade mig at sætte et lille spørgsmålstegn ved, om der er brug for nye materialer. Alene søgning på holocaust på internettet gav 590.000 resultater på blot én søgemaskine. Så der er masser af materiale til rådighed. Sorteringen heraf er dog nok vigtig.

Kl. 18.20

I Venstre finder vi det afgørende, at dagen også bruges til oplysning om historiens nutidens og forhistoriens andre og voldsomme overgreb. Vi behøver desværre ikke gå helt tilbage til Anden Verdenskrig for at finde beviser for menneskets potentielle ondskab. Helt aktuelt kan vi nævne, hvor afgørende afsættelsen af despoten Saddam Hussein har været i et land, hvor grupper af befolkninger er blevet udryddet udelukkende pga. anden nationalitet eller samfundsoptættelse.

Men også bevidstheden om historiens andre folkedrab bør have en præsent og fremtrædende rolle i den generelle oplysning af den danske befolkning. Det gælder f.eks. massedrabene i Gulaglejrene, Cambodja, Rwanda og helt nært i Bosnien.

I Venstre håber vi, at organisationer, befolkningsgrupper, skoler m.fl. over hele landet vil

benytte Auschwitzdagen til at mindes og oplyse om de faktiske grusomheder, der er begået igennem historien.

For Venstre er det helt afgørende, at den officielle markering benyttes til generel oplysning om overgrebene, årsagerne hertil, de mekanismer, som øger risikoen for, at befolkninger brutalt fratages selv de mest fundamentale menneskerettigheder.

Auschwitzdagen bør således bruges til at skabe forståelse for, hvor skadelig racisme, fremmedhad og nationalisme er, da det kan danne grundlag for endda folkelig accept af magthaveres overgreb mod grupper i samfundet. Ekstra og kontinuerlige statslige bevillinger bør ikke være en forudsætning herfor.

Venstre kan ikke støtte forslaget.

(Kort bemærkning).

Jann Sjørnsen (KRF):

Fru Tina Nedergaard redegør på udmærket vis for, hvor meget de intentioner, vi også fra Kristeligt Folkepartis side har bag det, der var vores idé i sin tid omkring en mindedag for holocaust og folkedrabs ofre, den nu regerings besluttede Auschwitzdag, betyder.

Men jeg vil godt spørge fru Tina Nedergaard, om ordføreren for Venstre finder, at det er sådan, at der kommer en masse aktiviteter ud af en sådan Auschwitzdag, uden at der egentlig er en statslig bevilling, sådan som det i øvrigt også var i forbindelse med de aktiviteter, som fandt sted den 27. januar i år.

Meget kan selvfølgelig bæres af frivillige kræfter, og der er også mange involveret på det her område. Men mener fru Tina Nedergaard i fuldt alvor, at det overhovedet ikke er nødvendigt, sådan som man har gjort det i Sverige og Norge og en hel del andre lande, som har fulgt op på Stockholmkonferencen, at bidrage med penge til de her aktiviteter, sådan som i øvrigt også den tidligere regering gjorde det med de såkaldte Stockholmpenge, som det fremgår af vores beslutningsforslag?

(Kort bemærkning).

Tina Nedergaard (V):

Jeg vil gerne svare meget klart, at jeg helt alvorligt ikke mener, at det er en forudsætning for højtideligholdelse, mindelse af og oplysning om massedrab og folkedrab rundtomkring i verden i forhistorien og i nutiden, at der er afsat statslige midler. Faktisk må jeg sige det på den måde, at jeg er meget glad for at høre undervisnings-

ministeren sige, at hun vil udrede nogle midler til de aktiviteter, der skal pågå i 2004.

Men jeg synes, det er meget væsentligt at holde fast i også fra Folketingets side, at vi har en berettiget forventning om, at vi i vores uddannelsessystem og de steder, hvor vi i øvrigt mødes i den folkelige debat, i aviserne, i Folketingsalen, understreger, at det at imødegå de mekanismer, som er årsagerne til, at der kan være en folkelig accept – i nogle tilfælde endda bred folkelig accept – af overgreb mod befolkninger eller befolkningsgrupper, kræver, at vi her siger fra. Forudsætningen er ikke, og det tror jeg heller ikke hr. Jann Sjørnsen mener, at der er statslige midler afsat hertil.

Det skal dog ikke forstås på den måde, at vi i Venstre har et problem med, at der er midler afsat til generel oplysning om massedrab eller ulykkelige situationer, som verdenshistorien bringer så mange af.

Men jeg er nødt til at påpege, at noget af det, som vi i Venstre ikke finder er så hensigtsmæssigt i forslaget, er, at vi finder, at der er uforholdsvist meget fokus på holocaust, at vi finder, at der faktisk – jeg finder det i hvert fald meget klart – er et meget stort behov for, at man breder oplysningen ud i forbindelse med Auschwitzdagen til også at omfatte andre situationer i verdenshistorien, som har kostet, ja, hen mod 100 millioner menneskeliv.

Så det er med udgangspunkt i det konkrete forslag, at jeg henviser til, at vi ikke kan støtte forslaget.

(Kort bemærkning).

Jann Sjørnsen (KRF):

Med hensyn til det sidste vil jeg godt understrege, at det fra Kristeligt Folkepartis side hele tiden har været tanken, at man selvfølgelig naturligt måtte fokusere på holocaust, men at det også skulle være folkedrab i bred forstand. Og hvis man ser på den første officielle markering den 27. januar i år, var der jo repræsentanter for ofre bl.a. fra folkedrabene i det tidligere Jugoslavien til stede på Københavns Rådhus. Der var også repræsentanter til stede fra Rwanda og flere andre steder, så det sigte skal bredes ud. Det må vi kunne blive enige om i hvert fald som minimum her i dag med debatten.

Kl. 18.25

Men når det er så vigtigt for os at fokusere på de statslige midler i forbindelse med vores beslutningsforslag, så er det jo, fordi de, der arbejder med de her ting, ikke mindst på den under-

visningsmæssige side af sagen har brug for fast grund under fødderne i forhold til at kunne planlægge og forbruge de statslige midler, der måtte blive afsat, på bedst mulig måde.

Og det er altså ikke særlig effektivt, hvis bevillinger til næste års Auschwitzdag skal fremkomme på samme måde som bevillinger til dette års er fremkommet, nemlig ved at jeg stiller et § 20-spørgsmål og presser på over for en minister, og så bliver der måske ganske få måneder før selve dagens afholdelse afsat 300.000 kr., som det skete i år. Det er drønineffektivt.

(Kort bemærkning).

Tina Nedergaard (V):

Jeg gentager, at jeg forstod på undervisningsministeren, at der ville blive udredt midler til anvendelse i 2004. Jeg vil også meget gerne gentage, at jeg ikke ser nogen årsag til, at man kontinuerligt afsætter millioner til konkrete initiativer, sådan som det fremgår af forslaget, da jeg faktisk mener, at behov kan bevæge sig over tid. Faktisk mener jeg, at behovet i de nært kommende år kan være overvældende for at lave en ekstraordinær oplysning omkring de frygtelige ting, der er sket i Irak, hvorfor nogen fandt det nødvendigt at gribe ind, og hvordan man imødegår de forskellige overgreb mod befolkninger i fremtiden.

Det, jeg forholder mig til, er, at forslaget går ud på en kontinuerlig årlig bevilling på 5 mio. kr., og det kan vi ikke støtte i Venstre. Lige nøjagtig, som undervisningsministeren redegør for, så er der afsat midler til 2004.

Formanden:

Hr. Jan Sjørnsen for en sidste kort bemærkning.

(Kort bemærkning).

Jann Sjørnsen (KRF):

Jeg tror ikke, det er gået op for den komité, som er tiltænkt at skulle forberede Auschwitzdagen i 2004, at der er afsat midler og da slet ikke, hvor mange der i givet fald er afsat. Og det på trods af at evalueringen af dette års Auschwitzdag påpegede, at det var vigtigt, at man kom i gang tidligt med planlægningen, og hertil hører jo altså også en viden om, hvor mange midler der i givet fald er afsat. Ellers ved man jo hverken ud eller ind i forhold til, hvad man kan gøre, ikke bare i forbindelse med den officielle markering, men sådan at man opnår det, som udenrigsministeren understregede på dette års Auschwitzdag, nemlig at markeringen bør finde sted også

på alle undervisningsinstitutioner. Det var, hvad udenrigsministeren sagde.

Og dér er det, jeg igen bare spørger fru Tina Nedergaard, om Venstre virkelig mener, at Danmark, i modsætning til hvad man gør i Norge, hvad man gør i Sverige og også på baggrund af ønsket om, at man skal udbrede dagen til at omfatte mange flere folkedrab og ligefrem også en oplysningskampagne vedrørende Irak, som ordføreren anfører, kan komme af sted med ikke at have fast grund under fødderne i forhold til, hvilke informations- og oplysningsaktiviteter der kan finde sted i forbindelse med Auschwitzdagen.

(Kort bemærkning).

Tina Nedergaard (V):

Jeg lagde ikke op til en generel stor oplysningskampagne omkring Irak. Jeg lagde op til, at der i de kommende år kan være behov for oplysning herom. Det gælder f.eks. også i uddannelsesinstitutionerne, som jeg mener er vores væsentligste kilde til at bibringe børn og unge mennesker den grundlæggende forståelse, der skal til, for at vi kan imødegå i det danske samfund, at man 1) glemmer folkedrab, 2) glemmer voldsomme overgreb over for befolkninger, 3) glemmer at imødegå de tendenser, der kan være i et samfund, som fører frem mod despotiske styre eller overgreb mod befolkningerne. Så det er i den almindelige undervisning og dannelse af børn og unge, jeg mener, at vi har den væsentligste indsats.

Dertil kommer jo, at Dansk Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder som en del af deres formål har at lave generelle informations- og oplysningskampagner, også om de områder, der lå under Holocaustcentret.

Jeg finder derfor ikke, der er behov for, at der afsættes bundne midler for de kommende år af hensyn til disse oplysningsbegivenheder, som vi ønsker skal finde sted i forbindelse med Auschwitzdagen og i det hele taget i det danske samfund.

Jeg tror, jeg må gøre det helt klart: I Venstre finder vi ikke, at større faste bevillinger er forudsætningen for at kunne drøfte disse ting, hverken Auschwitzdagen eller generelt hen over året, i de medier, som er så afgørende for at nå ud til de unge.

Kl. 18.30

Den indsats, som der lå sidste år, bifalder jeg fuldt ud. Man kan spørge sig selv: Er der råd til et stort arrangement på Rådhuspladsen, hvis

ikke der kommer en særbevilling eller en årlig bevilling? Spørgsmålet er, om det også er de samme initiativer, der er brug for år for år, om det er det samme beløb, der er brug for år for år.

Formanden:

Så er det hr. Carsten Bo Jensen som ordfører.

Carsten Bo Jensen (S):

I erkendelse af, at man skal kende sin fortid for at forstå sin fremtid og derved forme sin fremtid, er Socialdemokraterne som udgangspunkt positive over for intentionerne bag dette forslag. Vi er dermed altså også positive over for, at der afsættes de nødvendige økonomiske midler til at gennemføre det, som man har forpligtet sig til, da man tiltrådte Stockholmerkølingen.

Det er vigtigt både for nuværende og kommende generationer, at man – for nu blot at nævne nogle enkelte overordentlig uhyggelige eksempler – ved, hvad baggrunden er for et Hitlers Tyskland, et holocaust, som det medførte, at man ved, hvad baggrunden var for Stalins daværende Sovjetunionen og for den sags skyld for en Saddam Husseins Irak.

Derfor er det også meget vigtigt for os at tilkendegive i dag, at vi støtter det fortsatte arbejde for, at der bliver afsat de nødvendige økonomiske midler, i erkendelse af at oplysning altid koster penge.

Så nytter det ikke noget, at man måske fra andre sider mener, at man blot kan tage en tilfældig dag og sige, at den koster måske 300.000 kr., og så er det gjort med det. Det er det naturligvis ikke. Alene udenrigsministerens tale den 27. januar i år på Københavns Universitet vidner om, at det er en meget større indsats, der skal til, og dermed også naturligvis en langt dyrere indsats, hvis det skal batte noget.

Derfor forekommer det forslag, som er foresat af Kristeligt Folkeparti, heller ikke ganske urealistisk, for så vidt angår beløbsstørrelsen. Dog vil jeg tage det forbehold, at vi under den fortsatte behandling, hvor vi som understreget vil være positive, gerne vil debattere dette beløb nærmere i sine enkeltheder, men på en positiv og fremadrettet måde. Vi er således som sagt balsalt enige i det oplæg, der er kommet fra Kristeligt Folkepartis side på langt de fleste områder.

På den baggrund ser vi også frem til en fortsat konstruktiv og fornuftig debat med alle Folketingets partier på dette område. Vi mener, det er vigtigt, og vi mener, at det er vigtigt, at vi lever op til de aftaler, der er indgået. Og vi vil op-

fordre regeringen til, at man afsætter penge til formålet, ikke alene på finansloven for 2004, men også for de kommende år.

Formanden:

Så er det hr. Jesper Langballe som ordfører.

Jesper Langballe (DF):

Den 9. november 1923 fremkaldte Hitler den opstand i München kaldet Putsch, som blev begyndelsen til hans vej mod magten. Da han 10 år senere kom til magten, gjorde han straks Putschopstanden til en national helligdag eller mindedag. Det indgår faktisk i ethvert totalitært regimes pædagogik over for befolkningen at instituere statslige helligdage.

Forslaget om at sætte 5 mio. kr. af til en statsliggørelse af Auschwitzdagen som årlig mindedag må jeg sige at jeg ser som en principiel forlængelse af denne ideologiske tendens, selv om jeg ikke er i tvivl om, at forslaget er velment fra forslagsstillernes side.

Bevillingen går jo tilbage til holocaustkonferencen i Stockholm i januar 2000, den, hvor den tidligere regering fejrede orgier af politisk korrekthed eller af en stuerenhed, som kom til at virke mere og mere snavset. Det var som bekendt her, den forhenværende statsminister, hr. Poul Nyrup Rasmussen, var med til at iværksætte den betændte og skæbnsvangre sag mod Østrig, der på grund af en demokratisk valghandling blev udsat for boykotrusler og blev overvågningsobjekt for Beate Winklers berygtede racismeovervågningscenter.

Kl. 18.35

Det var her, Auschwitzdagen blev vedtaget, det var her, man vedtog at oprette den politiske korrektheds mekka, Holocaustcentret, der efter regeringens og V og K-flertallets oprydning i ideologiske råd og centre ikke mere er et selvstændigt center.

Det er de såkaldte Stockholmpenge, der i 2½ år sikrede Holocaustcentret, som forslagsstillerne vil bruge til statsliggørelsen af Auschwitzdagen. Centret fungerede jo som propagandainstitut, bl.a. i en vulgær hetz mod Dansk Folkeparti, der blev beskyldt for nazisme og racisme på grund af den udlændingepolitiske linje, som nu faktisk er hele Danmarks officielle linje og snart vil være de andre europæiske landes.

Nazisme var jo i hine tider det forbandelsesmantra, man brugte til at erklære politiske modstandere for spedalske.

Men skal vi da ikke mindes holocaust? Nej, vi skal erindre holocaust, ganske som vi skal erindre Gulag. Og mens holocaust er det mest veludforskede område i hele verdenshistorien, så er Gulag efter kun 13 år ved at være glemt.

De to forbrydelser indtager i omfanget af ondskab en særstilling i verdenshistorien, men de skal ikke rives ud af verdens almindelige historie som en tidløs dæmoni, der skal besværges. Det er jo, som om skolebørn i dag gerne må blive totalt historieløse, bare de har taget stilling til dette ene emne løserevet fra alt andet – holocaust.

Lad mig citere fra forslagsstillernes overvejelser: Det er centralt, at Auschwitzdagen ikke reduceres til en officiel politisk mindedag, men anvendes som et omdrejningspunkt for den danske oplysnings- og undervisningsvirksomhed i forhold til erindringen om holocaust og andre folkedrab.

Men er det sådan, at vi vil have vores børn undervist i historie med omdrejningspunkt i en mindedag, eller vil vi have dem undervist nøgternt og sobert?

Vi mindes vore døde forældre, vi mindes Danmarks befrielse den 4. maj eller slaget ved Dybbøl den 18. april; sådan har vi på kalenderen vore historiske mindedage. Men nazisternes drab på 6 millioner jøder og kommunisternes drab på 30 millioner borgere, det erindreri vi.

Det skal ikke helligholdes med kultiske mindedage, hvor skolebørn måske skal have fri, og hvor der for statslige penge skal holdes særlige dæmonuddrivende mindearrangementer til befæfice for den ideologiske selvgodhed. Det skal tværtimod give anledning til, at skolebørnene nøgternt og konkret lærer om den komplekse historie, som førte frem til disse grufulde begivenheder, og den historie, der fulgte efter. Kun sådan er skolebørnene selv med i historien, og den viser dem den ondskab og skyld, som er en mulighed i deres egne hjerter.

Vi stemmer imod forslaget, og vi finder, at de såkaldte Stockholmpenge kunne anvendes langt mere frugtbart, f.eks. til en ædruelig historisk forskning i perioden.

(Kort bemærkning).

Jann Sjørnsen (KRF):

Der er to grunde til, at jeg må undre mig lidt over hr. Jesper Langballes stillingtagen til Kristeligt Folkepartis beslutningsgrundlag. Den første grund er, at hr. Peter Skaarup som repræsentant for Dansk Folkeparti i en forespørgselsdebat i

Folketinget den 3. maj 2000 faktisk sagde: Selvfølgelig har også en opfølgning af holocaustkonferencen været vigtig for os.

Jeg erkender, at det er løsrevet fra sin sammenhæng, og det beklager jeg, men jeg tillader mig at mene, at intentionerne bag hr. Skaarups indlæg dengang var, at man faktisk ønskede en aktiv opfølgning fra Dansk Folkepartis side. Det er den ene ting.

Kl. 18.40

Den anden ting er, at det ikke er ret mange minutter siden – det er måske ved at være et par timer siden – at hr. Søren Krarup som repræsentant for Dansk Folkeparti stillede spørgsmål til forsvarsministeren om en dansk mindededag, nemlig Dybbøldagen, dybt bekymret i øvrigt over ting og sager, der foregår i forhold til den dag.

Så det får mig til at rejse det helt principielle spørgsmål til hr. Jesper Langballe på baggrund af den ordførertale, der blev holdt her, om det er sådan, at Dansk Folkeparti egentlig mener, det var forkert, at regeringen sidste år besluttede sig for, at 27. januar skulle være Auschwitzdag. Var det en forkert beslutning, regeringen traf efter Dansk Folkepartis og hr. Jesper Langballes mening?

(Kort bemærkning).

Jesper Langballe (DF):

Til hr. Jann Sjursen: Oprigtigt talt, spørgsmålet om hr. Peter Skaarups udtalelser er jeg fuldstændig ude af stand til at svare på. For det første var det, som hr. Jann Sjursen selv sagde, temmelig løsrevet fra en sammenhæng, og jeg kunne ikke rigtig se, hvad der lå i det. For det andet er forholdet det, at jeg ikke har haft lejlighed til at drøfte det med hr. Peter Skaarup, som ikke var til stede på vores gruppemøde i dag. Så det må jeg lade stå ubesvaret.

Men så til det sidste spørgsmål: Var det forkert, at man tog den beslutning? Altså er det forkert eller rigtigt? Jeg kan kun sige, at det er sådan en meget subjektiv måde at svare på, og jeg bryder mig ikke om det med de begrundelser, jeg har givet her.

Så vil jeg lige sige, at jeg synes, det er utroligt, at hr. Jann Sjursen i den grad kunne misforstå sammenhængen mellem hr. Søren Krarups spørgsmål til forsvarsministeren i dag og min ordførertale nu. De to ting har jo nemlig en dyb sammenhæng. Som jeg gjorde opmærksom på i min ordførertale, mindes vi Danmarks befrielse

den 4. maj. Jeg sagde ligefrem også, at vi mindes stormen på Dybbøl den 18. april. Vi mindes ting fra vores egen historie. Men de der store rædsler skal vi erindre som et stykke verdenshistorie, der er dybt uhyggelig, og som i perioden jo også vedkom os selv meget dybt, jævnfør den koldkrigsdebat, vi havde her i januar.

Men det holder vi ikke mindedage om. Det udforsker vi, det mindes vi. Det lærer vi skolebørnene om på skolebænken. Men alt det der med fakkeltog og den slags sentimentale udskjelser, lad os være fri for det.

(Kort bemærkning).

Jann Sjursen (KRF):

Jeg skal da være ærlig og erkende, at det at sammenligne hr. Søren Krarups spørgsmål fra tidligere i dag selvfølgelig var lidt søgt og også lidt drilsk, o.k., men det var også, fordi jeg sådan set godt kan blive lidt ked af det ordvalg, som hr. Jesper Langballe i dag anvender om dem, der rent faktisk ønsker, ikke bare at Auschwitzdagen skal være en mindededag – som kan være vammel og klam af følelsesmæssige grunde, som hr. Jesper Langballe faktisk insinuerer i dag – men netop ønsker at bringe holocaust, andre folkedrab, Gulag m.v. i erindring. Og for at bruge hr. Jesper Langballes egne ord og de ord, som blev brugt i Stockholmerklæringen i øvrigt: bringe det i erindring også for det danske folk ikke bare med henblik på at lære kommende generationer om det gennem undervisning i skolen, men også for at vi skal minde hinanden om, at det har vi en fælles forpligtelse til at undgå.

Det kan godt være, hr. Jesper Langballe mener, at det så bliver for klamt og følelsesmæssigt osv., osv. Der er vi så bare uenige, det må jeg konstatere. Og jeg synes da, hr. Jesper Langballe klart i dag har sagt fra over for Auschwitzdagen, og hvad dertil hører. Det er da klar tale fra Dansk Folkeparti. Det ønsker man nærmest hen, hvor peberet gror. O.k. Vi er uenige, men det har vi så fået klarlagt i dag.

(Kort bemærkning).

Jesper Langballe (DF):

Jeg har fuld forståelse for, at forslaget kan være yderst velmet. Jeg har ikke mindst forståelse for, at der er jøder, for hvem sådan en Auschwitzdag måske nærmest må have karakter af en national mindededag, som en danmarkshistorisk mindededag har det for os andre. Det har jeg fuld forståelse for.

Kl. 18.45

Men jeg vil gøre opmærksom på, når nu det tages med, at det jo også drejer sig om Gulag og andre folkedrab end de nazistiske, at sådan var det faktisk også med Holocaustcentret. Der blev i den ellefte time tilføjet som et alsidighedsalibi, at det skulle hedde Dansk Center for Holocaust- og Folkedrabsstudier, og på samme måde her er det sådan, at man ligesom har skaffet sig et alsidighedsalibi.

Vi ved jo udmærket, hvordan Uffe Østergaard, direktøren for Holocaustcentret, har drevet det som en propagandaforretning. Jeg har såmænd selv været ude for, at der ligefrem er blevet holdt et foredrag, da jeg stillede op for Dansk Folkeparti, om, at nu var jeg ved at bevæge mig ind i antisemitisme; sådan nogle fuldstændig forrykte ting kom der derfra.

Det er det der med, at samtidig med at vi skal fastholdes, at nazismens og kommunistens ugerninger skal huskes, så skal vi også sørge for at holde dem fri for alle de der letkøbte forsøg på at bruge dem til moderne ideologiske propagandaformål. Og altså når man tænker på Auschwitzdagens oprindelse ved Stockholm-konferencen, som er noget af det mest i enhver måde betændte, vil jeg sige, at så skal man ikke have nogen særlig god fantasi for at frygte det værste.

Formanden:

Hr. Jann Sjursen for en sidste kort bemærkning.

(Kort bemærkning).

Jann Sjursen (KRF):

Jeg kunne have ønsket, at hr. Jesper Langballe havde været til stede på Københavns Rådhus i år i forbindelse med den første danske officielle markering af Auschwitzdagen, for da ville hr. Jesper Langballe have oplevet, at det ikke kun drejede sig om holocaust, det drejede sig også om andre folkedrab. Der var vidner til stede bl.a. fra Rwanda og fra det tidligere Jugoslavien, som satte tingene i perspektiv, og også kastede lys over nogle af de rædsler, som fulgte i kølvandet på kommunismen.

Men jeg synes fortsat, at hr. Jesper Langballe i forhold til det, der også er danmarkshistorien, og som jo altså også inkluderer holocaust i et vist omfang, om jeg så må sige, i den forstand, at der fandt deportationer sted fra Danmark til kz-lejrene i Tyskland, i virkeligheden ikke formår at bidrage til, ikke bare bringe det i erindring, men heller ikke at vedkende sig kraftigt nok, synes jeg, den del af vores danmarkshistorie, hvad det

betyder, ikke bare for jøderne, men altså også for det danske folk.

Det synes jeg er ærgerligt, og jeg synes, det er en skam, ikke mindst i en tid, hvor man godt nok kan finde, som fru Tina Nedergaard var inde på, masser af websites omkring holocaust, men også en masse websites med nazistisk propaganda i relation netop til holocaust og en masse, der fornægter det, der rent faktisk foregik også i vores umiddelbare nærrområde under Anden Verdenskrig.

(Kort bemærkning).

Jesper Langballe (DF):

Jamen altså jeg er ikke i tvivl om, at den ensidighed, som jeg er mistroisk nok til at øjne, ikke behøver at være der. Men hr. Jann Sjursen vil sikkert give mig ret i, at det har været en gennemgående tendens, at holocaust var et stort, ja, nærmest det eneste historiske kapitel, der skulle huskes, ja, i takt med at Gulag skulle fortrænges. Og hvorfor det? Jamen det var der jo en klar ideologisk interesse i, som jeg ikke behøver at gøre nærmere rede for.

Men den anden del af min kritik er den der; jeg vil sådan set sige modbydelighed ved disse kultiske mindedage, fordi det, der sker, og især når man bruger sådan noget over for skolebørn, er jo, at man så at sige gør dem til betragtere. Man gør dem til eller prøver på at gøre dem til små selvgode, ideologiske betragtere af den monstrøse ondskab, i stedet for at sige til dem: Kære venner, nu skal I høre en historie her, den historie er I selv med i. Den ondskab, den skyld, I hører om her, er en mulighed i jeres eget hjerte; I er selv med i historien.

Så får historien den betydning, som den havde for bl.a. B.S. Ingemann, da han i forordet til »Valdemar den Store og hans Mænd« skrev:

»Stig op af graven, du slægt, som døde!
Forkynd dit fald og afmal din brøde!«

Det er det forhold til historien, vi skal give skolebørnene, og ikke denne selvgode betragten på afstand af nogle bestemte fænomener, der tages ud af deres historiske sammenhæng.

Kl. 18.50

Formanden:

Så er næste ordfører fru Nina Berrig.

Nina Berrig (KF):

Jeg skal på vegne af fru Gitte Seeberg komme med mit partis standpunkt i denne sag.

Der kan ikke herske tvivl om, at vi fra konservativ side bakker fuldt og helt op om den danske Auschwitzdag. Erindringen om de grusomheder, der blev begået under Anden Verdenskrig, er det vigtigst at vi bevarer. Det er snart mange år siden, men der lever stadig mennesker, der har været igennem grusomhederne, men det er klart, at der er færre, efterhånden som tiden går.

Danmark har valgt at markere den 27. januar som dansk Auschwitzdag, ligesom en lang række andre lande har valgt at markere denne dag som den dag, russiske tropper befriede fangerne i Auschwitz. Grusomheder, som blev begået under Hitlers naziregime, er desværre ikke enestående. Således har vi inden for nyere tid været vidne til folkedrab i det tidligere Jugoslavien og i Rwanda.

Det Konservative Folkeparti mener, at dagen den 27. januar skal markeres, men vi mener ikke, at dette skal ske ved, at man sætter en fast årlig bevilling på finansloven. Der kan være år, hvor der er store udgifter, og år, hvor der er mindre. I indeværende år har Undervisningsministeriet tilvejebragt de nødvendige midler, og som det også fremgår af beslutningsforslaget, er der også en mulighed for, at udgiften kan afholdes i det samlede budget for information og oplysningsaktiviteter i det nye center, Dansk Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder.

Med andre ord, udgifterne til markering af dagen skal findes på statens budget, men vi kan ikke støtte en fast årlig bevilling. Vi må afvise beslutningsforslaget.

Formanden:

Så er det hr. Morten Helveg Petersen som ordfører.

Morten Helveg Petersen (RV):

Det Radikale Venstre finder, at det er rigtigt med oplysninger, information om holocaust, folkedrab og politiske masse mord. Vi finder også, at det er en god idé med en særlig mindedag for holocaust, folkedrab og politisk masse mord. Vi vil derfor også være positivt indstillet i forhold til det beslutningsforslag fra Kristeligt Folkeparti, som vi behandler her.

Vi vil gå ind i udvalgsarbejdet med nogle spørgsmål, men med et åbent sind, fordi vi finder, at intentionen i forslaget er rigtig og sympatisk.

Vi har nogle overvejelser eller nogle bekymringer i forhold til, om det specifikt skal hedde en Auschwitzdag i forhold til alle andre – desværre alt for mange – eksempler på folkedrab, Stalin har været nævnt, De Røde Khmerer, Rwanda og andre folkemord og skændige forbrydelser begået gennem årene, hvorfor vi finder, at det kan være problematisk udelukkende at fokusere på Auschwitz.

Vi vil gerne lægge vægt på, at man anvender ordet holocaustdag i stedet på linje med, hvad man gør i eksempelvis Polen, Sverige og Italien. I Polen og Tyskland mindes man også folkedrab generelt. Men det er noget, vi må kigge på under udvalgsbehandlingen.

Vi finder, det er rigtigt, vi finder, det er vigtigt også at afsætte midler til dette, og derfor går vi positivt ind i udvalgsarbejdet.

Formanden:

Hr. Søren Søndergaard som ordfører.

Søren Søndergaard (EL):

Jeg vil da også godt starte med at udtrykke en positiv holdning til forslaget, til intentionerne bag forslaget. Efter vores opfattelse er der flere gode ideer i forslaget, der er også nogle ideer, som ikke er så gode. Men der er utrolig meget, som hænger sammen med, hvordan det rent faktisk bliver udført.

Jeg bliver nødt til at sige, at en del af de ting, som hr. Jesper Langballe var oppe at sige, faktisk også er synspunkter, som vi kan genkende. Personlig kan jeg huske første gang, jeg var i det, der hed DDR, Tysklands Demokratiske Republik, sammen med en gruppe andre B&W-arbejdere og oplevede denne her institutionaliserede antifascisme, hvor man på alle gadehjørner kunne se antifascismen ligesom udmøntet i slagord og antifascistiske markeringer osv., osv.

Kl. 18.55

Nu kan man diskutere, hvad det dækker over, det vil jeg sådan set ikke så meget komme ind på her, det kan vi tage i en anden sammenhæng. Men det interessante er jo, at det ikke hjalp en pind. Det hjalp jo ikke noget. Altså da Muren faldt, opdagede man jo via ganske almindelige undersøgelser, at netop i Østtyskland, det østlige Tyskland, hvor man havde haft denne massive statsinstitutionaliserede antifascisme, var troen på, ideen om, at Hitler faktisk ikke var så slem, meget, meget større, end den var i Vesttyskland.

Derfor vil vi sige, at vi skal passe meget på, at udførelsen af det her netop ikke bliver sådan en institutionaliseret korrekthed, hvor staten fortæller, hvad der er det rigtige, og hvad der er det forkerte, men at det netop bliver et middel til, en inspiration til, at folk selv kan gøre sig nogle overvejelser, selv kan reflektere. Det ligger der også i nogle af de ideer, der er i forslaget, og det er de ideer, som vi bestemt synes der skal bygges videre på.

Det er jo oplagt, at alene mordet på jøderne er en gigantisk forbrydelse, men det er også klart, at det ikke er den eneste forbrydelse, der er begået. Men hvis vi så skal tage en diskussion om, hvilke andre forbrydelser der så skal inddrages, får vi jo straks et problem, for i den nye politiske korrekthed indgår hungersnød i Sovjetunionen som en del af Sovjetregimets forbrydelser.

Nu synes jeg ikke, der er grund til at lade den hungersnød, som var resultatet af et elendigt regime, specielt tilskrive deres kappe for at sige noget negativt om dem. Altså der var mere end nok negativt at sige i forhold til Øhavet Gulag, Moskvaprocesserne i 1930'erne, undertrykkelsen af oppositionen osv.

Men det rejser jo spørgsmålet: Hvorfor dén hungersnød, hvis ikke vi skal have hungersnød andre steder med, altså f.eks. den hungersnød, der er skabt af markedsøkonomien, der er skabt af liberalismen? Altså er det ikke en slags folkemord? Hvor mange børn er det, der bliver dræbt hver dag, som dør hver dag på grund af mangel på rent vand osv.?

Altså der kommer nogle politiske diskussioner, hvor man bliver nødt til at sige, at det ikke er en opgave for en stat at træffe beslutning om, hvad der er det rigtige eller det forkerte. Det er et spørgsmål om en politisk diskussion, der skal foregå løbende, og hvor statens opgave så i høj grad er at stille ressourcer til rådighed, for at forskere kan forske, og for at der også kan være debat. Derfor er den del af forslaget, der består i at stille midler til rådighed for, at der kan være folkelig debat osv., en utrolig god ting, som vi kan tilslutte os.

Vi er altså generelt positive over for ideen bag det, også over for nogle af de konkrete ideer, men ser samtidig de, kan man sige, klare advarselssignaler i forhold til at undgå enhver form for institutionaliseret måde at håndtere det her problem på, for det tror vi faktisk vil modvirke den aktive og levende forståelse, ikke bare i de generationer, der har været, men også i kommende generationer.

(Kort bemærkning).

Søren Krarup (DF):

Jeg har ofte haft lejlighed til at krydse klinger med hr. Søren Søndergaard fra dette sted, men jeg må sige, at i aften føler jeg virkelig grund til at komplimentere ham og sige, at det var et meget lødigt indlæg, han kom med. Det er nemlig lige præcis det ømme punkt, han sætter fingeren på, at dette her jo ikke er historieundervisning, det er netop ikke noget, der forholder sig til selve begivenheden, men det er et misbrug af begivenheden til propaganda.

Det er jo det, der ligger i hele denne her Auschwitzdyrkelse, at man har stillet sig på et sted, hvor man ved, hvem der er de gode, og hvem der er de onde, og så driver man propaganda til fordel for de gode og får især – for det hænger sammen med det – udpeget de onde, dæmoniseret de onde. Og hvad ender det hele i? Det ender i én ting, nemlig en poleret, blankpudset selvgodhed.

Kl. 19.00

Al propaganda har som sin konsekvens selvgodheden, men historie har det modsatte; historie har selverkendelsen som sit udgangspunkt eller som sin konsekvens, nemlig erkendelsen af, at denne verden er befolket af ufuldkomne mennesker, og til dem hører jeg.

Så jeg vil kun frembære min ærbødige kompliment til hr. Søren Søndergaard.

Formanden:

Så er det ordføreren for forslagsstillerne, hr. Jann Sjursen.

Jann Sjursen (KRF):

Jeg vil godt indledningsvis sige tak til ministeren for besvarelsen og selvfølgelig også til ordførerne for debatten. Der opstod jo lidt forskellige alliancer undervejs i debatten, og den sidste var, jeg ved ikke, om den var overraskende, men den var i hvert fald bemærkelsesværdig.

Til ministeren vil jeg indledningsvis sige, at det selvfølgelig er svært ikke at tro, at regeringen, som ministeren sagde, aktivt vil støtte intentionerne bag Kristeligt Folkepartis beslutningsforslag.

Vores beslutningsforslag bygger jo på, at regeringen selv har truffet beslutning om, efter at jeg selv har rejst spørgsmålet flere gange, først over for daværende statsminister Poul Nyrup Rasmussen, at der skulle oprettes det, jeg dengang kaldte mindedag for holocaust- og folkedrabsofre, hvorefter regeringen så selv

traf beslutning om, at der skulle etableres en Auschwitzdag den 27. januar, som første gang blev officielt markeret i år.

Når det alligevel er svært at tro regeringen, er det, fordi der var nul tilsagn fra ministeren i den tale, der blev holdt her i dag, hverken af økonomisk karakter, i hvert fald ikke håndgribeligt, eller i forhold til, hvad regeringen sigter til, at der konkret skal ske i forbindelse med Auschwitzdagen.

Jeg kan godt have forståelse for ministerens synspunkt om, at man skal undgå alt for faste rammer, og at Kristeligt Folkepartis beslutningsforslag måske kan føles som en eller anden fast model for, hvordan det skal foregå. Det er fair nok at tage den debat, men i så fald er det da vigtigt at få nogle bidrag ikke mindst fra regeringen, der selv har institutionaliseret Auschwitzdagen, til, hvad man så vil.

Vores beslutningsforslag er jo i virkeligheden et forsøg på at komme videre i den debat og sikre, at Auschwitzdagen bliver mere end en officiel markering på Københavns Rådhus, eller hvor det nu måtte finde sted næste år, og sikre, at der bliver en reel folkelig deltagelse i dagen, sådan som nogle af vore elementer i beslutningsforslaget også sigter mod.

Derfor må jeg sige, at jeg synes, regeringens stillingtagen til beslutningsforslaget og i det hele taget regeringens ønsker for Auschwitzdagen er dybt skuffende, for der er mange mennesker, der har været interesseret i det, der foregik også ved dette års Auschwitzdag. Mange venter sådan set bare på, at regeringen klargør ikke kun de økonomiske rammer for de fremtidige Auschwitzdage, men også, hvad man rent faktisk har tænkt sig.

Jeg vil godt erindre om det, der fremgik af Stockholmerk læringen fra 2000, nemlig at der er fundamentale spørgsmål, vi må stille os som samfund. Det er dels, hvad vi kan lære af holocaust, dels hvordan vi kan undgå både et holocaust og andre folkedrab fremover.

Der var altså et klart bredt sigte i forbindelse med Stockholmerk læringen og de forpligtelser, som landene, inklusive Danmark, påtog sig. Politikere og andre aktører påtog sig i den forbindelse den forpligtelse gennem uddannelse, gennem erindring og gennem forskning at sikre at tilvejebringe det rigtige grundlag, så vi lærte af historien; det, der i sin tid førte til de såkaldte Stockholmpenge.

Jeg synes, det er utroligt, når man tænker på, hvad der er sket i de andre nordiske lande, at re-

geringen ikke vil være med til at tilvejebringe et bedre økonomisk grundlag for Auschwitzdage fremover. Sidste år lykkedes det ved sådan en panikbevilling, vil jeg godt kalde det, ved at få 300.000 kr. fra Demokratifonden at sikre midler til afholdelse af dette års Auschwitzdag. Men det er jo ikke nogen god løsning, og det er jo heller ikke ligefrem midler, der gør, at man for alvor kan leve op til de forpligtelser, som regeringen påtog sig i Stockholm.

I den sammenhæng kan man selvfølgelig godt sige, som den konservative ordfører gjorde, at der vil være år, hvor udgifterne er større, og år, hvor udgifterne er mindre. Man må så sige, at med de udsigter, der er i øjeblikket, er der i høj grad udsigt til mindre udgifter. Der er sådan set ikke afsat noget fast beløb endnu, og det er i virkeligheden hele problemet.

Ordførerne fra Dansk Folkeparti og Enhedslisten har rejst en debat om, hvorvidt der overhovedet skal institutionaliseres noget på dette område. Det kan man selvfølgelig vælge at fokusere på i debatten om den danske Auschwitzdag.

Kl. 19.05

Jeg mener, at ordføreren fra ikke mindst Dansk Folkeparti går fuldstændig galt i byen med hensyn til, at det skulle være et selvgodheds projekt. Jeg mener faktisk, at de projekter, der har været iværksat i forbindelse med den første Auschwitzdag her i Danmark i år, og ikke mindst selve markeringen på Københavns Rådhus, bar præg af det, som hr. Søren Krarup sagde her senest, nemlig selverkendelse.

Det er erkendelsen af, at mennesket ikke er fuldkomment, og at det faktisk er mennesker, der står bag de onde gerninger, der historisk er blevet gjort af diktatorer osv. Den selverkendelse var i høj grad tilstedeværende også i de vidnesbyrd, som blev aflagt på Københavns Rådhus den 27. januar i år.

Jeg er sådan set helt enig i, at det afgørende for en sådan dag ikke er institutionen Auschwitzdag, men det er de folkelige aktiviteter, som bliver knyttet til dagen. Derfor er hovedtyngden i vores beslutningsforslag også, at det mere skal være disse aktiviteter, der bærer dagen, end det skal være en officiel markering, uanset hvor fornuftig og god den også kan være.

Det er de folkelige aktiviteter, ellers kan vi sådan set lige så godt pakke sammen, så skulle den dag aldrig have været oprettet, så er det at stikke blå i øjnene på de mange mennesker, som ser nogle perspektiver i dagen, ikke mindst i undervisningsmæssig øjemed.

Det er her, at det altså er nødvendigt, hvis vi skal komme vide, at sikre et økonomisk fundament. Det er her, at det er vigtigt med en ramme, som gør, at lokale foreninger m.v. kan søge om midler til at markere dagen, som de nu vil, også med det tema, som de synes er vigtigt.

Det er altså fuldstændig perspektivløst, at ministeren stort set ikke kan sige andet, end at regeringen støtter intentionerne bag Kristeligt Folkepartis beslutningsforslag. Men man har sådan set ikke noget at byde på hverken rent indholdsmæssigt eller økonomisk i den sammenhæng.

Jeg vil godt understrege, at vi fra Kristeligt Folkepartis side lægger utrolig stor vægt på bredden i temaer, der kan indgå i en markering af Auschwitzdagen. Det skal ikke kun være det jødiske holocaust, selv om jeg synes, at det er naturligt for Danmark med den historie, vi har, og med de jøder, der måtte flygte fra Danmark under Anden Verdenskrig, men det skal have et bredere sigte.

Jeg kunne også ønske, at f.eks. Dansk Center for Holocaust- og Folkedrabsstudier fik mulighed for at have det bredere sigte, men det kræver rent faktisk økonomiske rammer, for at man får udvidet sigtet til, at dets virksomhed – uden at vi skal tage en debat om DCHF her i dag – for alvor kommer til at omfatte politiske massedrab, sådan som der faktisk stod i den gamle lov.

Navnet for dagen kan også diskuteres. Som jeg sagde i sin tid, da jeg rejste spørgsmålet over for daværende statsminister Poul Nyrup Rasmussen, havde jeg selv tænkt, at det kunne hedde noget i retning af en mindededag for holocaust- og folkedrabsofre. Nu blev det så Auschwitzdag efter regeringens beslutning. Det kan vi selvfølgelig godt fortsætte debatten om, men det tror jeg sådan set er svært at ændre. Så er det mere at sikre, at dagen får den fornødne bredde, som det er mit indtryk at Folketinget i virkeligheden også ønsker at den skal have.

Jeg vil godt her afslutningsvis sige, at jeg synes, det i virkeligheden er et såre beskedent beslutningsforslag, Kristeligt Folkeparti kommer med, også i økonomisk henseende. Det er beskedent, når vi sammenligner med, hvad andre lande, der har påtaget sig forpligtelserne fra Stockholm, rent faktisk har gjort, ikke mindst hvis man ser på, hvad vores søsterlande i Norge og Sverige har gjort.

I Sverige afsætter man årlig 40 mio. kr. til oplysning om holocaust og andre folkedrab, og de penge, vi har afsat i Danmark, som altså ikke ensidigt går til det – det kan man vel tilnærmelses-

vis sige, da det vedrører DCHF – er 4,5 mio. kr. i 2003. Det er meget beskedent i forhold til det behov, der rent faktisk er.

Først og fremmest er den manglende finansiering medvirkende til, at vi ikke kan få bredt perspektiverne for Auschwitzdagen ud til også at blive virkelig folkeligt forankret i bred forstand, også geografisk, i forhold til de mange aktiviteter, der efterspørges ikke mindst på uddannelsesområdet, og som udenrigsministeren lagde så stor vægt på i forbindelse med en markering på Københavns Rådhus den 27. januar.

Lad mig slutte med at citere udenrigsministeren i den sammenhæng, for jeg mener, at det, som udenrigsministeren sagde, men som der altså ikke er blevet fulgt op på fra regeringens side, er helt rigtigt.

Udenrigsministeren sagde ved den lejlighed: Vi vil med Auschwitzdagen således ikke blot mindes ofrene for det 20. århundredes tragedier, men øge vores bevidsthed og viden herom. Vi vil sikre os, at de nye generationer gennem undervisning i skolerne bliver oplyst herom og lærer, at vejen til at undgå fortidens grusomme fejl ligger i respekten for hvert enkelt menneske, i tolerance og i viljen til at forstå den anden og det anderledes.

Kl. 19.10

Det er derfor vores hensigt i et bredt anlagt samarbejde med berørte myndigheder og organisationer at fremme undervisning i og formidle oplysning om holocaust, folkedrab og politiske masse mord i skolerne og gymnasierne, på læreanstalterne og i forbindelse med den almindelige folkeoplysning.

Dette er den første officielle danske Auschwitzdag. Det er vores håb, at dagen de følgende år vil blive markeret overalt i landets undervisningsinstitutioner og i forskellige byer på skift.

Således sagde udenrigsministeren den 27. januar i år. Jeg savner helt og aldeles, at undervisningsministeren i dag besvarer de udfordringer, som udenrigsministeren på Auschwitzdagen i år lagde op til at man ville tage fat på fra regeringens side.

(Kort bemærkning).

Tina Nedergaard (V):

Jeg vil gerne spørge hr. Jann Sjørnsen, om hr. Jann Sjørnsen ikke kan forstå, når han nu selv fremhæver arrangementet på Københavns Rådhus, som netop dækkede over en meget stor og fin bredde i afdækning af folkedrab, masse mord og over-

greb mod befolkninger, at det brede sigte går lidt tabt med de konkrete initiativer, der foreslås i forslaget her.

Jeg vil nævne som eksempel, at man ønsker at udgive undervisningsmateriale om baggrunden for Auschwitzdagen. I den forbindelse henvises der til et svensk projekt, som alene fokuserede på holocaust. Man foreslår som konkret initiativ, at der gives tilskud til Yad Vashem-kurser, som foregår på International School for Holocaust Studies i Jerusalem, igen en direkte henvisning til forbrydelserne i forbindelse med holocaust.

Der foreslås som konkret initiativ studierejser for danske lærere, som skal finansieres af de midler, til at tilrettelægge et udbytterigt undervisningsforløb omkring holocaust og andre folkedrab, bl.a. som led i forberedelsen af elevers studieture til eksempelvis Tyskland og Polen, hvilket jo også henviser til holocaust, og endelig foreslås det også, at der skal afsættes et engangsbeløb på 2 mio. kr. til finansiering af optagelse af øjenvidneberetninger fra holocaust.

Jeg føler, at der med dette forslag går en bredde tabt.

(Kort bemærkning).

Undervisningsministeren (Ulla Tørnæs):

Jeg forstod, at det var vigtigt for hr. Jann Sjørnsen at understrege, at det foreliggende beslutningsforslag er et særdeles beskedent beslutningsforslag.

Det kan der såmænd være meget rigtigt i, men det ændrer jo ikke ved – det synes jeg også at den ganske glimrende debat her i dag vidner om – at det er meget vigtigt, hvordan vi tilrettelægger de eventuelle aktiviteter, der skal finde sted i forbindelse med Auschwitzdagen.

Det får mig til at knytte an til lige præcis det, som fru Tina Nedergaard også fremhævede. Som jeg sagde i min besvarelse, støtter vi fra regeringens side naturligvis intentionerne i Kristeligt Folkepartis forslag, nemlig at der skal finde en eller anden form for markering af Auschwitzdagen sted. Men jeg synes, hvis man ser på beslutningsforslaget, at det er et meget detaljeret beslutningsforslag, som ikke åbner op for den fleksibilitet og den frihed i tilrettelæggelsen, som vi ønsker fra regeringens side.

Vi ønsker ikke at blive bundet af så faste rammer, som beslutningsforslaget lægger op til. Vi mener, at der skal være mulighed for at variere form og indhold fra år til år, og det kan man ikke

lige umiddelbart sige at beslutningsforslaget her lægger op til.

Så nævnte jeg også i min besvarelse, at Undervisningsministeriet vil påtage sig at være i spidsen for de aktiviteter, som skal finde sted i forbindelse med markeringen af Auschwitzdagen i 2004. Til det formål har vi valgt – og vi mener, det er et realistisk beløb – at afsætte 2 mio. kr. inden for Undervisningsministeriets ramme. Til selve udmøntningen af og til organiseringen af, hvad der så egentlig skal foregå, vil vi snarest inddrage bl.a. Dansk Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder og i tæt samarbejde med dem tilrettelægge Auschwitzdagen 2004.

Kl. 19.15

Men det er vigtigt for mig at understrege, at regeringen lægger meget stor vægt på, at vi skal bevare fleksibiliteten og bevare mulighederne for at ændre de aktiviteter, som vi mener skal være til markeringen af Auschwitzdagen. Det er præcis derfor, vi ikke kan støtte dels den faste bevilling, som der lægges op til, dels den meget detaljerede gennemgang af, hvilke aktiviteter Kristeligt Folkeparti mener skal finde sted.

(Kort bemærkning).

Jann Sjørnsen (KRF):

Jeg tror, man må sige, at i en dansk sammenhæng er det ikke unaturligt, at holocaust kommer til at stå i fokus, måske ikke mindst i en første fase i forbindelse med en Auschwitzdag. Men som jeg har tilkendegivet flere gange i debatten, har vi fra Kristeligt Folkepartis side hele tiden haft et bredt sigte med det.

Når nogle af de konkrete elementer i vores forslag meget er knyttet op på holocaust, som fru Tina Nedergaard jo helt rigtigt fremhæver i debatten, er det faktisk, fordi det er aktiviteter, som ligger lige for, og som sådan set er i pipeline, om man så må sige, ikke mindst i regi af DCHF, men som der simpelt hen ikke er råd til at gennemføre. Det er jo dybt problematisk, og det, vi bl.a. opfordrer til, er, at man afsætter penge til at finansiere optagelse af danske øjenvidneberetninger. Folk dør altså, når de når en vis alder, og vi synes bare, det er synd og skam, hvis vi ikke har gjort noget for at bevare de erindringer, som vi stadig væk – heldigvis for kommende generationer – har nogle, der kan fortælle om i dag.

Det er grunden til dele af vores forslag. Ellers vil jeg sige, at jeg er enig med ministeren i, at det er vigtigt med en vis fleksibilitet, og kan vores

forslag bidrage, så man trods alt får lagt en plan, så er det fint nok. Jeg ville egentlig spørge ministeren, om ministeren ikke vil være villig til over for Folketinget at redegøre mere detaljeret for, hvilke planer regeringen har for de fremtidige afholdelser af holocaustdage? Folketinget har dog trods alt i dag vist en vis interesse for, hvad en sådan dag kan bruges til. Derfor synes jeg, det kunne være på sin plads med en mere indholdsmæssig redegørelse fra regeringens side for, hvad man vil.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Som jeg nævnte i mit ordførerindlæg, er vi fra Enhedslisten positive over for en række af elementerne. Et af de elementer, som vi er meget positive over for, er lige præcis at sørge for, at vidneudsagn og øjenvidneskildringer fra jøder, fra kommunister, fra politifolk og fra modstandsfolk – andre modstandsfolk end kommunisterne – bliver optaget, mens de stadig væk kan afgive dem, så de ikke forsvinder for altid. Det er sådan en opgave, som vi synes vil være utrolig vigtig at få gjort.

Derfor synes jeg måske, at en idé at komme videre med, som jeg synes forslagsstillerne skal overveje, er, at vi bruger de kommende måneder i udvalgene til at lave en beretning, hvor vi får udpeget nogle af de ting, der kan skaffes bred enighed om. Det vil i hvert fald være godt, at den bliver lavet, så den danner grundlaget for, at vi kan tage diskussionen op igen til efteråret og måske oven i købet få vedtaget nogle konkrete ting, også med nogle konkrete bevillinger til noget arbejde, som så skal ske. Hvilket regi det skal ske inden for, det er så en konkret diskussion. Men vi kan tage det her som et udgangspunkt for at arbejde videre med det og få det konkretiseret i noget, der kan samles bred enighed om.

(Kort bemærkning).

Jann Sjursen (KRF):

Jeg synes da, hr. Søren Søndergaards idé er en tanke og en overvejelse værd. I hvert fald synes jeg, det også er vigtigt, at Auschwitzdagen ikke bare bliver folkeligt forankret, men at den måske også i højere grad bliver mere parlamentarisk forankret, end den er i dag. Det tror jeg egentlig kan have meget for sig, så derfor kan man selvfølgelig overveje, om hr. Søren Søndergaards forslag skal nyde fremme i udvalget.

Det, der bare er problemet, som jeg ser det – nu har ministeren så sagt, at der i hvert fald er

afsat 2 mio. kr.; det er dog bestemt bedre end ingenting – er selvfølgelig, at de, der rent faktisk sidder og arbejder med de ting her, egentlig har haft et løst økonomisk fundament. For det er jo ikke sådan, at der ikke er nogen i dag, der sidder og tænker over, hvad man rent faktisk skal gøre. Det er derfor, vi sådan set har fremsat det forslag, som går på den økonomiske ramme, men jeg overvejer selvfølgelig gerne hr. Søren Søndergaards forslag, også i lyset af hvad ministeren kan komme med af svar i det efterfølgende udvalgsarbejde, som er planlagt.

Hermed sluttede forhandlingen, og forslaget overgik derefter til anden (sidste) behandling.

Afstemning

Formanden:

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Udenrigsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (*Op-hold*). Det er vedtaget.

Kl. 19.20

Den sidste sag på dagsordenen var:

4) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 134:

Forslag til folketingsbeslutning om at indføre et statsligt tilsyn med undervisningen i de frie grundskoler.

Af Louise Frevert (DF) m.fl.
(Fremsat 1/4 2003).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Undervisningsministeren (Ulla Tørnæs):

Forslagsstillerne skriver i bemærkningerne, at der er tale om en delvis genfremsættelse af beslutningsforslag nr. B 13 fra 1998-99 om offentligt tilsyn med frie grundskoler.

Det nye er ifølge forslagsstillerne, at der nu foreslås et statsligt tilsyn. Lad mig straks tilkendegive, at jeg på regeringens vegne må afvise forslaget.

Jeg må forstå forslaget sådan, at det forældrevælgte eksterne tilsyn, som vi kender i dag, skal